

**UCHWAŁA NR LXIX/971/2023
RADY MIASTA KALISZA**

z dnia 26 października 2023 r.

w sprawie uchwalenia „Miejskiego Programu Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2023-2027”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5, art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022, poz. 1526 z późn. zm.), art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.) oraz art. 7 pkt 5 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

- § 1. Uchwala się „Miejski Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2023-2027”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący
Rady Miasta Kalisza
/.../
Tadeusz Skarżyński*

Załącznik do uchwały Nr LXIX/971/2023
Rady Miasta Kalisza
z dnia 26 października 2023 r.

Miejski Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2023 - 2027

Kalisz 2023

Spis treści

Wstęp

1. Niepełnosprawność w świetle prawa
2. Pojęcie niepełnosprawności
3. Diagnoza niepełnosprawności w Kaliszu oraz dane statystyczne
4. Posiadane zasoby i realizowane działania
 - 4.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu
 - 4.2. Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu
 - 4.3. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu
 - 4.4. Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kaliszu
 - 4.5. Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”
 - 4.6. Biuro Świadczeń Rodzinnych
 - 4.7. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu
 - 4.8. Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Kaliszu
 - 4.9. Warsztaty Terapii Zajęciowej
 - 4.10. Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu
 - 4.11. Kształcenie specjalne
 - 4.11.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kaliszu
 - 4.11.2. Placówki oświatowe
 - 4.12. Ośrodek Wsparcia i Testów
 - 4.13. Organizacje pozarządowe
 - 4.14. Koordynator ds. dostępności
 - 4.15. Dostępność przestrzeni publicznej
 - 4.16. Włączanie społeczne
5. Adresaci, realizatorzy i partnerzy Programu
6. Cele, działania, wskaźniki Programu
7. Źródła finansowania Programu
8. Monitoring

Wstęp

Istotą lokalnych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest tworzenie odpowiednich warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom z niepełnosprawnością takiej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie ich potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności i aktywności. Przyjęte rozwiązania mają pozwolić na możliwie najszerszy udział mieszkańców z niepełnosprawnością we wszystkich sferach aktywności społecznej i zawodowej.

„Miejski Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2023–2027” jest kontynuacją wcześniej realizowanych w tym obszarze programów. Informacje zwrotne od podmiotów z otoczenia osób z niepełnosprawnością oraz efekty realizowanych wcześniej działań przedstawiane w corocznych sprawozdaniach potwierdzają konieczność podejmowania podobnych działań w kolejnych latach.

Program stanowi podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców z niepełnosprawnością i ich rodzin, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Zadania wynikające z niniejszego dokumentu, dzięki zaangażowaniu organizacji i instytucji należących do różnych sektorów życia publicznego, umożliwiają spełnienie powyższych warunków. Działania uwzględniają ich interdyscyplinarny wymiar, bowiem problemy osób z niepełnosprawnością, nie dotyczą jedynie obszaru pomocy społecznej, ale także sfery zdrowia, edukacji, pracy, sportu czy kultury.

1. Niepełnosprawność w świetle prawa

„Miejski Program Działań na rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2023-2027” zwany dalej Programem, opracowany został na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100 ze zm.) i ma za zadanie ukierunkować oraz skoordynować działania, jakie mają być realizowane w Kaliszu na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Zagadnienia związane z prawami osób niepełnosprawnych oraz działaniami na ich rzecz uregulowane zostały w krajowych i międzynarodowych następujących aktach prawnych:

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 roku, art. 32 określa fundamentalne prawo do równego traktowania oraz zakaz dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym. Natomiast art. 69 nakłada na władze publiczne obowiązek udzielania osobom z niepełnosprawnością pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, przystosowaniu do pracy, pomoc w zakresie komunikacji społecznej, pozwalającej im żyć w społeczeństwie;

- **Karta Praw Osób Niepełnosprawnych**, uchwalona 1 sierpnia 1997 roku przez Sejm RP uznaje, iż osoby z niepełnosprawnością mają prawo do niezależnego, samodzielnego, aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji;
- **Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych** z dnia 27 sierpnia 1997 roku, z późn. zm. opisuje szczegółowo zagadnienia związane z aktywizacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnością;
- **Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** z dnia 20 kwietnia 2004 roku z późn. zm. określa instrumenty interwencji państwa na rynku pracy;
- **Ustawa o pomocy społecznej** z dnia 12 marca 2004 roku, z której z zapisów art. 19 pkt. 1 wynika opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych uwzględniająca program wspierania osób z niepełnosprawnością;
- **Rozporządzenie Rady Ministrów** z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025;
- **Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych** przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 roku, a ratyfikowana przez Polskę 6 września 2012 r. ;
- **Rozporządzenie Komisji Europejskiej** z dnia 5 grudnia 2002 roku (art.2) w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu Wspólnoty Europejskiej - jest podstawowym dokumentem dotyczącym pomocy państwa w zakresie zatrudnienia, w tym osób z niepełnosprawnością;
- **Traktat Amsterdamski** z 1999 roku (art. 13) daje podstawy prawne zobowiązujące instytucje Wspólnoty do działań na rzecz osób z niepełnosprawnością i zakazuje wszelkiej dyskryminacji;
- **Karta Praw Podstawowych** ogłoszona w grudniu 2000 r. w trakcie posiedzenia Rady Europejskiej w Nicei – w art. 21 znajduje się zapis o zakazie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, natomiast art. 26 uznaje prawo osoby niepełnosprawnej do korzystania ze środków zapewniających jej niezależność, społeczną i zawodową integrację oraz uczestnictwo w życiu społecznym;
- **Deklaracja Madrycka** uchwalona w marcu 2002 r. podczas Europejskiego Kongresu Osób Niepełnosprawnych. W dokumencie tym wzywa się do zapewnienia osobom z niepełnosprawnością niezależnego życia w pełnej integracji ze społeczeństwem.

Ponadto Program niniejszy nawiązuje do:

- **„Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025”** przyjętego uchwałą nr 4474/2021 z dnia 23 grudnia 2021 r. przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego;
- **„Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016-2025”** przyjętej uchwałą Rady Miejskiej Kalisza Nr XXI/265/2016 z dnia 31 marca 2016 roku.
- **„Strategii Rozwoju Kalisza do 2030 roku z perspektywą do 2035 roku”** przyjętej uchwałą Nr LVII/799/2022 Rady Miasta Kalisza z dnia 27 października 2022 roku.

2. Pojęcie niepełnosprawności

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Przytoczona definicja wskazuje, że ocena stanu zdrowia nie jest jedynym wyznacznikiem niepełnosprawności. Ustalając stopień niepełnosprawności uwzględnia się obok fizycznych, także psychiczne i społeczne aspekty funkcjonowania człowieka. Zatem o niepełnosprawności możemy mówić, jeśli dochodzi do istotnych ograniczeń w realizacji codziennej aktywności i pełnym uczestnictwie w życiu społecznym i zawodowym z powodu naruszenia sprawności organizmu.

Ustawa ta określa następujące stopnie niepełnosprawności:

- **znaczny stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji;
- **umiarkowany stopień niepełnosprawności** – określa osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych;
- **lekki stopień niepełnosprawności** – określa osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 01 – U - upośledzenie umysłowe,
- 02 – P - choroby psychiczne,
- 03 – L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04 – O - choroby narządu wzroku,
- 05 - R - upośledzenie narządu ruchu,
- 06 – E - epilepsja,
- 07 – S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08 – T - choroby układu pokarmowego,
- 09 – M - choroby układu moczowo-płciowego,
- 10 – N - choroby neurologiczne,

- 11 – I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12 – C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej dziecka.

Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu. Ustawodawca ograniczył liczbę symboli przyczyn niepełnosprawności na każdym z orzeczeń do trzech, wymagając jednocześnie, aby w przypadku orzeczenia stopnia niepełnosprawności albo niepełnosprawności, każdy z symboli zawartych w orzeczeniu niezależnie od pozostałych stanowił samodzielną przyczynę niepełnosprawności lub jej stopnia.

3. Diagnoza niepełnosprawności w Kaliszu oraz dane statystyczne

Osoby z niepełnosprawnością stanowią w Polsce liczną zbiorowość, która jest zróżnicowaną liczbowo grupą, również pod względem rozmieszczenia przestrzennego w poszczególnych województwach i miastach. Wyniki z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r. (nie zostały jeszcze opublikowane dane dot. osób z niepełnosprawnością ze Spisu w 2021 r.) w zakresie populacji osób z niepełnosprawnością obejmują dane pozyskane na zasadzie dobrowolności – ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu na pytania odpowiadały osoby dorosłe, które wyraziły na to zgodę, natomiast na temat dzieci informacji udzielali rodzice lub opiekunowie. Zbiorowość osób z niepełnosprawnością została podzielona na 2 podstawowe grupy: osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony oraz osoby z niepełnosprawnością tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Wyniki spisu ludności z 2011 roku wykazały, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób z niepełnosprawnością wynosiła ok. 4.697 co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002r. Należy w tym miejscu podkreślić, iż w związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności blisko 1,5 mln respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi. Można przypuszczać, że w tej zbiorowości znajdują się osoby z niepełnosprawnością, które mogą posiadać udokumentowane orzeczenie, jednak nie chciały udzielić odpowiedzi na pytania formularza w części dotyczącej niepełnosprawności. Również braki danych mogą rzutować na uzyskaną w spisie

strukturę osób z niepełnosprawnością. W świetle powyższych wyjaśnień należy przyjąć, że ogólne liczby osób z niepełnosprawnością mężczyzn i kobiet, w miastach i na wsi, uzyskane z wyników spisu 2011 – są niedoszacowane. W konsekwencji zaniżone są także odsetki osób z niepełnosprawnością w relacji do ogólnej liczby ludności.

Z ww. badań przeprowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny (NSP 2011) wynika, iż w Kaliszu mieszkało 15.587 osób niepełnosprawnych.

Tabela 1

Osoby z niepełnosprawnością w Kaliszu według kategorii niepełnosprawności	
osoby z niepełnosprawnością prawną w stopniu znacznym	2177
osoby z niepełnosprawnością prawną w stopniu umiarkowanym	4754
osoby z niepełnosprawnością prawną w stopniu lekkim	3311
osoby z niepełnosprawnością prawną o stopniu nieustalonym	293
osoby z niepełnosprawnością prawną w wieku 0-15 lat	313
osoby z niepełnosprawnością prawną razem	10848
osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	257
osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną odczuwające ograniczenie sprawności poważne	1066
osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane	3417
osoby z niepełnosprawnością tylko biologiczną razem	4739
osoby z niepełnosprawnością razem	15587

Źródło: GUS

Tabela 2

Osoby z niepełnosprawnością w Kaliszu według płci			
mężczyźni		kobiety	
osoby z niepełnosprawnością	7218	osoby z niepełnosprawnością	8369
osoby z niepełnosprawnością prawną	5376	osoby z niepełnosprawnością prawną	5472
Razem	12.594	Razem	13.841

Źródło: GUS

4. Posiadane zasoby i realizowane działania

4.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu wspiera osoby potrzebujące, w tym także osoby z niepełnosprawnością poprzez m. in. pracę socjalną, udzielanie pomocy finansowej w postaci wypłat zasiłków celowych, okresowych i stałych. Ważnym elementem pomocy dla osób z niepełnosprawnością jest również świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie mieszkań chronionych, prowadzenie grup wsparcia w ramach Klubu Integracji Społecznej oraz wykonywanie usług w zakresie przewozu osób z niepełnosprawnością.

W 2022 roku świadczeniami pomocy społecznej objętych było 2680 środowisk rodzinnych, dla których główną przyczyną korzystania ze świadczeń była długotrwała i ciężka choroba (1262 osoby) oraz w 1114 przypadkach niepełnosprawność. Zasiłki stałe otrzymało 740 osób niepełnosprawnych z ustalonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Osobom niesamodzielnym, wymagającym wsparcia innych osób w wykonywaniu codziennych czynności przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych.

Tabela 3

Usługi opiekuńcze w 2022 r.	Liczba osób objętych usługami	Liczba świadczeń (w godzinach)	Kwota wydatków (w zł)
dla osób dorosłych	649	193.629	5.266.708

Źródło: MOPS

Tabela 4

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r.	Liczba osób	Liczba świadczeń (w godzinach)	Kwota wydatków (w zł)
dla dorosłych	57	19.602	823.268
dla dzieci	68	14.553	784.840
Razem:	125	34.155	1.608.108

Źródło: MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu od 2022 roku prowadzi zajęcia organizowane w Klubie Senior+, z których skorzystało 12 osób (zgodnie z wytycznymi Programu pn. „Senior+”), lecz ogólna liczba uczestników klubu czasami jest większa z uwagi na duże zainteresowanie seniorów.

Miasto Kalisz otrzymało środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa – edycja 2022”. Głównym celem programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem niepełnosprawności lub osobami dorosłymi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeniem równoważnym. Dzięki realizacji programu możliwe było wsparcie 29 członków rodzin osób z niepełnosprawnością (19 osób dorosłych oraz 10 dzieci) poprzez usługę opiekunów, którzy

pomogli im w codziennych obowiązkach lub zapewnili im czasowe zastępstwo w opiece nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Czas, który zyskali członkowie rodzin osób z niepełnosprawnością mogli przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw osobistych, urzędowych etc. Jest to bardzo ważny aspekt usługi wytchnieniowej dla opiekunów sprawujących, nierzadko, całodobowo opiekę nad osobami z niepełnosprawnością, co znacznie obciąża ich kondycję psychofizyczną. Opieka wytchnieniowa realizowana była, jako opieka dzienna sprawowana w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, maksymalnie 4 godziny w danym dniu. Usługę świadczą osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje lub wskazane przez członków rodzin, jako odpowiednio do tego przygotowane. Podmiotem realizującym program był MOPS.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej był również realizatorem Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej. Miasto Kalisz otrzymało środki finansowe z Funduszu Solidarnościowego na realizację w 2022 roku usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub z orzeczeniem równoważnym oraz dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Wojewoda Wielkopolski przekazał dotację w łącznej kwocie 539.937,00 zł na realizację zadań określonych w Programie, tj.: możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie prawa do niezależnego życia, przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność i umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy sportowych, wspieranie niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

W ramach programu zatrudniono 23 asystentów osób niepełnosprawnych, którzy mieli pod opieką 38 osób, z czego 32 osoby posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, 4 osoby miały niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym i 2 dzieci w wieku do 16 r.ż. Realizację programu rozpoczęto w marcu a zakończono w grudniu 2022 roku, zrealizowano łącznie 12 997 godzin usług asystenckich. Środki pozyskane w ramach programu wydatkowano na koszty związane z: godzinami usług asystenckich, zakupem biletów komunikacji publicznej dla asystenta, ubezpieczenie asystenta, zakup środków ochrony osobistej, koszty dojazdu własnym/innym środkiem transportu, koszty zakupu biletów na wydarzenia kulturalne dla asystenta oraz obsługę programu.

W roku 2022 zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane były ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wysokość środków na realizację

zadań jest przyznawana zgodnie z algorytmem na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. Poniższa tabela przedstawia, z jakich form pomocy i w jakiej wysokości skorzystały osoby niepełnosprawne w roku 2022 w ramach środków PFRON.

Tabela 5

Rodzaj wsparcia z PFRON	Dofinansowanie	Kwota (w zł)
Turnusy rehabilitacyjne	dla 368 osób wraz z opiekunami	565.974
Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	dla 448 osób	461.169
Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	dla 85 osób	556.687
Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	4 dofinansowania	150.000
Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyk	dla 3 organizacji (219 osób)	56.300
Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika	dla 1 osoby	2.398
Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy	dla 5 stanowisk	240.000
Dofinansowanie do działalności WTZ	dla 2 warsztatów (95 uczestników)	2.460.120
Razem		4.492.648

Źródło: MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje pilotażowy program „Aktywny Samorząd” w ramach następujących modułów i zadań:

Moduł I

Obszar A

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy.

Obszar B

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania oraz dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego sprzętu.

Obszar C

- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego elektrycznego i skutera inwalidzkiego elektrycznego, oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, utrzymaniu sprawności technicznej skutera lub wózka inwalidzkiego elektrycznego,
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne oraz pomoc w utrzymaniu jej sprawności technicznej.

Obszar D

- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką.

Z kolei Moduł II przewiduje pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym dla osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

W ramach poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, a zwłaszcza osób o niepełnosprawności ruchowej zakończono w 2023 roku inwestycję polegającą na budowie zewnętrznej windy w budynku MOPS przy ul. Granicznej.

4.2. Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu jest placówką przeznaczoną dla 180 przewlekle somatycznie chorych mieszkańców, dorosłych, obojga płci, wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Średnia wieku mieszkańców przekracza osiemdziesiąt lat. Przedmiotem działania DPS jest zapewnienie mieszkańcom usług na poziomie obowiązującego standardu. Placówka uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne mieszkańca świadczy następujące usługi: bytowe, opiekuńcze i wspomagające. Od lipca 2021 roku przy Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu działa Centrum Wsparcia Seniora „Od nowa” – oddział dzienny DPS, który przeznaczony został dla 20 uczestników. Do 31.12.2022 roku z Centrum Wsparcia skorzystało 22 uczestników.

Dom Pomocy Społecznej oferuje formy terapii, takie jak: terapia psychologiczna, zajęcia świetlicowe, trening funkcji poznawczych, terapia indywidualna (rozmowy, zajęcia w pokoju mieszkańca), biblioterapia przyłóżkowa, muzykoterapia, a latem także spacerowanie oraz gry na świeżym powietrzu. W działaniach tych obejmowani są niemal wszyscy mieszkańcy DPS. W zajęciach biorą udział nie tylko osoby sprawne intelektualnie czy fizycznie, ale także osoby nie opuszczające łóżek z powodu choroby, czy osoby z różnymi formami demencji. Wszelkie działania dostosowane są do możliwości odbioru podopiecznych – uwzględniają zainteresowania oraz sytuację zdrowotną. Każdy mieszkaniec traktowany jest indywidualnie, jest nie tylko biorcą, ale przede wszystkim współautorem i realizatorem procesu aktywizacji. Ma on możliwość wyboru takiej formy wśród zaoferowanych propozycji, która jest dla niego z wielu powodów najlepsza i najbardziej odpowiada jego potrzebom. O właściwy dobór proponowanych i przeprowadzonych działań dba zespół terapeutyczny, a dokonane ustalenia zebrane są w dokumencie: Indywidualny plan wsparcia mieszkańca. DPS jest miejscem otwartym na współpracę ze szkołami, uczelniami wyższymi, fundacjami, stowarzyszeniami, czynnie uczestniczy w życiu miasta, biorąc udział w wystawach, imprezach czy wykładach naukowych. Współpracuje również z wolontariuszami, którzy zgłaszają się, aby pomóc osobom starszym i niepełnosprawnym.

4.3. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu jest placówką dziennego pobytu oferującą wsparcie seniorom, którzy ze względu na wiek, chorobę, niepełnosprawność, poczucie osamotnienia

wymagają częściowej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Działalność merytoryczna ośrodka skupia się na dwóch podstawowych celach: przeciwdziałaniu izolacji społecznej seniorów oraz pomocy w zaspokajaniu niezbędnych życiowych potrzeb seniorów. Realizując zadania poprawiające jakość życia osób starszych odsuwa potrzebę umieszczenia podopiecznych w innych całodobowych placówkach. Celem DDPS jest zachęcenie jak największej liczby podopiecznych do udziału w zajęciach, spotkaniach czy wyjściach poza ośrodek. Każdy z seniorów korzysta z zajęć przez siebie wybranych i może uczestniczyć w procesie powstawania nowych, według własnych zainteresowań. Zajęcia w placówce mają charakter edukacyjny, terapeutyczny kulturalno-rozrywkowy, a także integracyjny. Wśród zajęć znalazły się m. in.: zajęcia edukacyjne, język angielski, warsztaty terapeutyczne, czyli spotkania służące rozwiązywaniu problemów i poznaniu sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, biblioterapia, ćwiczenia pamięci, zajęcia z obsługi komputera i telefonu; zajęcia o charakterze kulturalno-rozrywkowym, ergoterapia skupiająca się na pracach manualnych i przygotowaniach do wszelkich uroczystości organizowanych przez ośrodek, socjoterapia, wspólne tworzenie kroniki, zajęcia teatralne, próby chóru; zajęcia prozdrowotne: ćwiczenia ruchowe, przybierające różne formy w zależności od warunków pogodowych i samopoczucia podopiecznych.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu ma pod swoją opieką 110 seniorów. Poza zajęciami organizowanymi dla nich oraz codzienną pomocą i podstawowymi działaniami opiekuńczymi, na terenie ośrodka przygotowywane i wydawane są obiady dwudaniowe.

4.4. Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kaliszu

Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kaliszu zapewnia wsparcie dorosłym osobom niepełnosprawnym zamieszkałym na terenie miasta Kalisza ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równorzędnym. Centrum oferuje wsparcie w dwóch formach:

- pobytu dziennego przez 5 dni w tygodniu przez 8 godzin dziennie dla 40 dorosłych osób niepełnosprawnych;
- pobytu całodobowego dla 2 osób dorosłych niepełnosprawnych.

Usługi świadczone przez Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne to między innymi:

- zapewnienie mieszkańcom różnorodnych form wsparcia poprzez rozwijanie zainteresowań;
- zajęcia z kadrą opiekuńczo-wspierającą np. zajęcia rehabilitacyjne, terapeutyczne, wsparcie psychologa;
- umożliwienie niezależnego, samodzielnego i godnego funkcjonowania, zapewnienie mieszkańcom opieki specjalistów oraz wsparcia adekwatnego do potrzeb i możliwości wynikających z wieku, stanu zdrowia, oraz posiadanych dysfunkcji i ograniczeń;
- poprawa jakości życia uczestników programu w ich środowisku lokalnym poprzez zapewnienie dostępności do Centrum w pobliżu ich miejsca zamieszkania;
- niezbędna opieka i wsparcie;
- odciążenie faktycznych opiekunów poprzez umożliwienie im kontynuacji pracy zawodowej lub realizację innych codziennych aktywności;

- pomoc w nabywaniu i podtrzymywaniu umiejętności funkcjonowania w życiu codziennym;
- pomoc w czynnościach samoobsługowych;
- zapewnienie wyżywienia (dla uczestników pobytu dziennego 2 posiłki tj. śniadanie i obiad oraz dla mieszkańców przebywających całodobowo 3 posiłki tj. śniadanie, obiad i kolacja).

4.5. Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”

Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” przeznaczony jest dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Misją Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” jest zapewnienie uczestnikom niezbędnej opieki i pomocy w procesie przystosowania do życia społecznego, w szczególności poprzez podejmowanie oddziaływań o charakterze terapeutycznym i rehabilitacyjnym służących do rozwijania, stymulowania, nabywania oraz podtrzymywania umiejętności niezbędnych do optymalnej samodzielności, zaradności życiowej, a także funkcjonowania w środowisku. Wniosek o skierowanie do ŚDS „Tulipan” w Kaliszu składa się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Skierowanie do uczestnictwa w zajęciach następuje w drodze decyzji administracyjnej. Od połowy 2021 roku pobyt jest dla wszystkich nieodpłatny.

W ramach dziennych zajęć, Ośrodek świadczy usługi w formie indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Organizuje dla uczestników zajęcia, zgodne z indywidualnymi planami postępowania wspierająco-aktywizującymi we współpracy z rodzicami lub opiekunami oraz ze wskazaniem zespołu wspierająco-aktywizującego. Zapewnia uczestnikom gorący posiłek, a także zapewnia usługi transportowe polegające na dowożeniu na zajęcia z miejsc zamieszkania i odwożeniu po zajęciach. W tym celu w ramach dofinansowania ze środków PFRON w 2019 roku został na potrzeby ośrodka zakupiony autobus 21-osobowy (20 pasażerów + kierowca), przystosowany do przewozu dwóch osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich. Uczestnicy oraz ich rodziny otrzymują pomoc i wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów zdrowotnych i problemów występujących w życiu rodzinnym – pomocą służą psycholog oraz lekarz psychiatra. Ośrodek przeznaczony jest dla 50 osób. Uczestnicy podzieleni są na pięć grup wg stanu psychofizycznego i związanych z nim potrzeb i możliwości.

4.6. Biuro Świadczeń Rodzinnych

Biuro Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Celem Biura jest wypłata świadczeń dla mieszkańców Kalisza. Do form pomocy, z których korzystają osoby z niepełnosprawnością – realizowanych przez Biuro Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miasta należą m.in.: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna. Liczbę udzielonych świadczeń oraz wysokość kwot obrazuje poniższa tabela.

Tabela 6

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
------------------	------------------	------------------------

Świadczenia pielęgnacyjne	7.627	16.041.210
Zasiłki pielęgnacyjne	33.625	7.256.117
Specjalne zasiłki opiekuńcze	148	90.399
Zasiłek dla opiekuna	50	30.400
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	4.238	450.537
Razem:	45.688	23.868.663

Źródło: BŚR

4.7. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu wydaje orzeczenia do celów pozarentowych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Na podstawie orzeczenia osoba niepełnosprawna może ubiegać się m. in. o świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, odpowiednie zatrudnienie, uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, korzystanie z karty parkingowej, a także o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające jej funkcjonowanie. Duża część spośród wydawanych orzeczeń, wydawana jest na czas określony np.: trzy lata, do ukończenia 16 roku życia.

Tabela 7

Rok	Orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez PZON w Kaliszu w latach 2018-2022		
	przed 16 rokiem życia	powyżej 16 roku życia	Razem za okres
2018	281	2128	2409
2019	303	2345	2648
2020	252	2211	2463
2021	239	2106	2345
2022	264	2312	2576

Źródło: PZON

Tabela 8

Lata	Orzeczenia o niepełnosprawności wydane przez PZON w Kaliszu z uwzględnieniem symbolu przyczyny niepełnosprawności									
	przed 16 rokiem życia:					powyżej 16 roku życia:				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
01-U	17	30	24	20	24	38	33	38	38	26

02-P	36	37	23	17	18	237	273	249	235	238
03-L	8	13	8	12	8	75	73	79	85	75
04-O	24	18	16	20	15	39	44	39	48	48
05-R	25	22	18	18	20	702	773	703	611	767
06-E	5	9	5	10	4	26	29	18	23	17
07-S	29	27	18	22	15	331	322	317	290	355
08-T	12	5	10	3	3	57	70	57	105	97
09-M	6	10	5	6	6	25	46	45	96	131
10-N	38	32	30	17	34	236	299	266	304	301
11-I	47	47	43	43	30	369	378	392	258	233
12-C	34	53	52	51	87	3	5	8	13	24

Źródło: PZON

4.8. Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Kaliszu

Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Kaliszu jest organem opiniodawczo-doradczym działającym przy Prezydencie Miasta Kalisza. Rada składa się z 5 osób powołanych spośród działających na terenie miasta Kalisza organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawiciela jst. Posiedzenia Rady odbywają się kilka razy w roku. Rada działa na podstawie przepisów ustawy z dn. 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Obsługą Rady zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

4.9. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej zapewniają uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w terapii zajęciowej. Prowadzone są przez podmioty pozarządowe tj.: Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” oraz Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści. Głównym zadaniem warsztatów jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej przy zastosowaniu techniki terapii zajęciowej zmierzającej do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym i podjęcie pracy.

W latach 2022-2023 dzięki pozyskanym środkom z PFRON oraz środkom własnym Miasta zrealizowano zadanie „Przebudowa i modernizacja Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Złotej 21 w Kaliszu”. W ramach zadania wykonano prace modernizacyjne polegające na dostosowaniu pomieszczeń WTZ do obecnie panujących standardów architektonicznych uwzględniających dostępność budynków dla osób z niepełnosprawnością. Z kolei WTZ przy ul. Kościuszki 24 został wyposażony w nowe urządzenia służące rehabilitacji ruchowej.

Uczestnicy z niepełnosprawnością ruchową mają zapewniony dojazd do warsztatów. W WTZ prowadzonym przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” w Kaliszu terapią objętych jest 50 uczestników niepełnosprawnych. Natomiast w WTZ prowadzonym przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności „Orioniści” terapią objętych jest 45 uczestników niepełnosprawnych.

4.10. Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu

Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu zajmuje się pośrednictwem pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym osób z niepełnosprawnością. Działania te obejmują m.in. poradnictwo indywidualne i grupowe, szkolenia mające na celu zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością, a także szkolenia dla pracodawców i dofinansowanie tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.

Z danych PUP wynika, że na dzień 31 grudnia 2022 r. w ewidencji bezrobotnych osób z niepełnosprawnością figurowało 201 osób, w tym 77 kobiet i 124 mężczyzn oraz 27 osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy, w tym 10 kobiet i 17 mężczyzn.

Tabela 9

Liczba osób z niepełnosprawnością bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na 31.12.2022 r. wg wieku			
Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
18-24 lata	16	6	10
25-29 lat	10	3	7
30-39 lata	41	13	28
40-44 lata	36	8	28
45-49 lat	53	17	36
50-54 lata	52	15	37
55-59 lat	70	23	47
60-więcej	37	2	35

Źródło: PUP

Tabela 10

Liczba osób z niepełnosprawnością bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na 31.12.2022 r. wg czasu pozostawania bez pracy			
Miesiące	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Do 1 m-ca	12	5	7
1-3	37	17	20
3-6	23	10	13
6-12	66	14	16
12-24	50	15	29
Powyżej 24	56	26	56

Źródło: PUP

4.11. Kształcenie specjalne

Kształcenie specjalne stanowi integralną część systemu oświaty w Polsce. Prawo oświatowe zakłada dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z opieki psychologicznej i specjalnych form pomocy dydaktycznej, jak również możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością i niedostosowaną społecznie.

Przez kształcenie specjalne należy rozumieć zorganizowany proces, dostosowany do potrzeb wychowanka i ucznia z niepełnosprawnością, dla którego – ze względu na istotne zaburzenia lub dysfunkcje w różnych sferach rozwoju (motoryce, zmysłach, intelekcie, psychice) w sposób istotny zaburzające jego funkcjonowanie psychiczne, fizyczne, społeczne oraz możliwości uczenia się – konieczne jest specjalistyczne oddziaływanie dydaktyczne, wychowawcze i rewalidacyjne, ukierunkowane na jego wszechstronny rozwój.

Jednym z podstawowych elementów systemu kształcenia dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością jest funkcjonowanie instytucji jak najwcześniej diagnozujących niepełnosprawność oraz udzielających pomocy rodzicom. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego i kwalifikują dziecko do odpowiedniej formy kształcenia. Orzeczenie uzyskać mogą uczniowie: niesłyszący, słabosłyszący, niewidomi, słabowidzący, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym zespołem Aspergera, z niepełnosprawnościami sprzężonymi, niedostosowani społecznie oraz zagrożeni niedostosowaniem społecznym.

Wydział Edukacji Urzędu Miasta Kalisza zapewnia dowóz do placówek oświatowych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością przez Kaliskie Linie Autobusowe. Ponadto rodzice/opiekunowie mogą skorzystać z opcji zwrotu kosztów transportu zapewnionego we własnym zakresie.

4.11.1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kaliszu

W 2022 roku Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kaliszu objęła diagnozą 449 dzieci, w stosunku do których wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Tabela 11

Rodzaj orzeczenia	Ilość orzeczeń
Niepełnosprawność intelektualna w st. lekkim	41
Niepełnosprawność intelektualna w st. umiarkowanym/znacznym	13
Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	4
Wada wzroku	32

Wada słuchu	23
Autyzm i Zespół Aspergera	179
Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	12
Niedostosowanie społeczne	41
Niepełnosprawność ruchowa	33
Niepełnosprawności sprzężone	71
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego OGÓŁEM	449
Opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	59

Źródło: PP-P

4.11.2. Placówki oświatowe

Edukacja uczniów z niepełnosprawnością realizowana jest w placówkach kształcenia specjalnego oraz w oddziałach integracyjnych utworzonych w placówkach ogólnodostępnych. W Kaliszu istnieją następujące szkoły specjalne:

- Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 19 – 143 uczniów w 28 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 20 – 90 uczniów w 9 oddziałach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 – 129 uczniów w 17 oddziałach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 – 102 uczniów w 19 oddziałach.

Ponadto w części placówek oświatowych funkcjonują oddziały integracyjne. Są to:

- Publiczne Przedszkole Nr 19 – 115 dzieci w 5 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 13 – 295 uczniów w 15 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 17 – 609 uczniów w 29 oddziałach,
- Zespół Szkół Zawodowych – 386 (301+85) uczniów w 17 (13+4) oddziałach, w nawiasach technikum i szkoła branżowa,
- V Liceum Ogólnokształcące – 524 uczniów w 20 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 18 (klasy z dziećmi autystycznymi) – 31 uczniów w 9 oddziałach.

Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19 prowadzi również bezpłatną wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego. Dla osób potrzebujących wsparcia dostępne są: wózki inwalidzkie, balkoniki, kule, rowery trójkołowe w trzech rozmiarach oraz łóżka rehabilitacyjne (dostępne tylko w wypożyczalni internetowej). Sprzęt można wypożyczyć na 3 miesiące z możliwością przedłużenia.

4.12. Ośrodek Wsparcia i Testów

Ośrodek Wsparcia i Testów działa przy Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 19 w Kaliszu. To jedyne w Wielkopolsce miejsce, w którym wszystkie osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności bez względu na swój wiek mogą skorzystać z technologii asystujących, które pomogą im

w codziennym życiu, edukacji, rozwijaniu zainteresowań. OWiT w całości finansowany jest przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W Ośrodku można także uzyskać specjalistyczną poradę/konsultację m.in. neurologopedy, psychologa, rehabilitanta i wielu innych. W ośrodku funkcjonuje wypożyczalnia sprzętu, który można wypożyczyć na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności. Osoby, które mają takie orzeczenie mogą zgłosić się bezpośrednio lub poprzez System Obsługi Wsparcia i wypożyczyć sprzęt stosownie do potrzeb (rodzaju oraz stopnia niepełnosprawności). Dostępny jest sprzęt dla osób z dysfunkcjami kończyn górnych: są to specjalistyczne przyciski bezprzewodowe, które po zaprogramowaniu mogą służyć jako włącznik/wyłącznik np. jakiegoś domowego sprzętu lub jako klawisz myszki. W ofercie są również specjalistyczne joysticki, klawiatury z powiększoną czcionką dla osób słabowidzących. Dostępne są też oprogramowania dla osób słabowidzących, bądź z dysfunkcjami mowy. Są też lupy elektroniczne, powiększalniki, którymi osoba niedowidząca może posługiwać się na co dzień, zabierać je do sklepu, urzędów, ale także korzystać w domu. OWiT dysponuje także sprzętami dla osób niedosłyszących oferując im między innymi pętle indukcyjne czy systemy FM. Ponadto dostępne są sprzęty związane z komunikacją osób z dysfunkcjami całego ciała, które nie mogą się komunikować w ogóle – w tym sprzęt zwany potocznie „Cyberokiem”. Pomaga on osobom, które są przykute do łóżka. Za pomocą wzroku mogą obsługiwać laptopa bądź tablet, przeglądać strony internetowe czy po prostu komunikować się z otoczeniem. Dzięki Cyberoku osoby mają szansę na normalne, codzienne funkcjonowanie. Ponadto w ofercie OWiT znaleźć można bardzo proste urządzenia jak np. często wypożyczane przez osoby w spektrum słuchawki z funkcją wyciszenia. Poza tym można wypożyczyć laptopy czy tablety. Wypożyczenie sprzętu w Ośrodku to forma bezpłatnej pomocy: jeśli testowany sprzęt spełni swoją rolę i poprawi jakość życia osoby niepełnosprawnej w dalszej kolejności pracownicy OWiTu pomagają jej wnioskować o środki na jego zakup z możliwością dofinansowania przez PFRON aż do 95 %.

W Polsce działa obecnie 19 Ośrodków Wsparcia i Testów, natomiast kaliski jest jedynym w województwie wielkopolskim.

4.13. Organizacje pozarządowe

Znaczącą rolę we wsparciu osób z niepełnosprawnością odgrywają organizacje pozarządowe prowadzące statutową działalność na rzecz tych osób. Działalność organizacji pozarządowych stanowi cenny element uzupełniający i wspierający wszelkie działania instytucjonalne podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnością. Dla samorządu terytorialnego sektor pozarządowy jest partnerem co najmniej w trzech płaszczyznach: reprezentuje społeczność lokalną, świadczy pomoc bezpośrednią na rzecz grup ze szczególnymi potrzebami oraz wprowadza nowe, często alternatywne sposoby działania. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, iż działalność organizacji pozarządowych winna być wspierana, integrowana i koordynowana przez samorząd. Najczęściej spotykane formy wsparcia osób z niepełnosprawnością to wyjazdy i imprezy integracyjne, działania wspierające z zakresu pomocy społecznej oraz z zakresu rehabilitacji społecznej, działania edukacyjne, usługi terapeutyczne, wsparcie asystentów osobistych, rehabilitacja, organizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym i sportowym.

W Kaliszu na rzecz osób z niepełnosprawnością, zgodnie ze wskazanym przedmiotem działalności, działają aktywnie między innymi następujące organizacje pozarządowe:

- „Caritas” Diecezji Kaliskiej,
- Fundacja „Bread od life”,
- Fundacja CHOPS,
- Fundacja Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie”,
- Fundacja Księdza Orione „Czyńmy Dobro”,
- Fundacja „Mocni Miłością”,
- Fundacja „Misz Masz”,
- Fundacja na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” w Kaliszu,
- Fundacja „Z Godnością”,
- Fundacja Wspomagania Rozwoju Dzieci „Papilio Dzieciom”,
- Kaliski Klub „Amazonki”,
- Kaliskie Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę w Kaliszu,
- Kaliskie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów,
- Kaliskie Towarzystwo Opieki Paliatywnej,
- Klub Sportowy Niepełnosprawnych „Start”
- Oddział Wielkopolski Polskiego Związku Głuchych Koło Terenowe,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Kaliszu
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd rejonowy w Kaliszu,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Okręgowy,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Wielkopolski z siedzibą w Poznaniu Zarząd Koła w Kaliszu,
- Polskie Stowarzyszenie Chorych na Hemofilię Koło Terenowe w Kaliszu,
- Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych przy Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Młodzieży z Cukrzycą w Kaliszu.

Dokładne dane, nazwy i adresy organizacji można uzyskać w Wydziale Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miasta Kalisza, dostępne są także na stronie internetowej Miasta w zakładce: organizacje pozarządowe.

Organizacje pozarządowe korzystają ze wsparcia dla podejmowanych przez siebie zadań na rzecz osób z niepełnosprawnością ze środków z budżetu Miasta Kalisza przekazywanych na podstawie przeprowadzanych konkursów ofert oraz w formie zakupu towarów i usług oraz ze środków PFRON.

4.14. Koordynator ds. dostępności

Do zadań koordynatora ds. dostępności należy w szczególności:

- wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Urząd Miasta Kalisza,
- przygotowanie i koordynacja wdrożenia Planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami przez Urząd, zgodnie z minimalnymi wymaganiami służącymi zapewnieniu dostępności, określonymi w art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- monitorowanie działalności Urzędu w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- przedstawianie Prezydentowi Miasta Kalisza bieżących informacji o podejmowanych działaniach z zakresu realizowanych zadań.

Na podstawie przeprowadzonych audytów dostępności architektonicznej obiektów Urzędu Miasta Kalisza oraz w oparciu o Plan działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami poszczególne komórki organizacyjne zrealizowały zadania w obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej oraz architektonicznej, w tym m.in.: wymiana drzwi wejściowych do Biura Obsługi Interesanta przy ul. Kościuszki, wykonanie dodatkowego stanowiska obsługi dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami, a w szczególności poruszającymi się na wózku, montaż dźwiękowo-wizualnej sygnalizacji ewakuacyjnej w budynkach przy ul. Kościuszki i Jasnej, instalacja koców ewakuacyjnych w budynku Ratusza i przy ul. Kościuszki, oznaczenie numeracji pomieszczeń Urzędu tabliczkami w języku Braille'a, zwiększenie ilości przenośnych pętli indukcyjnych. Zapewniona jest również obsługa online tłumacza języka migowego. Większość ww. działań zrealizowano dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym.

W celu zapewnienia osobom ze szczególnymi potrzebami obsługi w jak największym stopniu zapewniającej im poczucie bezpieczeństwa i komfortu w 2022 r. zarządzeniem Prezydenta Miasta została wprowadzona procedura normująca sposób postępowania pracowników Urzędu w stosunku do tych osób z uwzględnieniem m.in. charakteru niepełnosprawności.

4.15. Dostępność przestrzeni publicznej

W ramach udziału w projekcie pn. „Monitoring działań jednostek administracji rządowej i samorządowej w województwie wielkopolskim w kontekście realizacji praw osób z niepełnosprawnościami i dostosowania do postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych” realizowanym na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz we współpracy z Fundacją TUS realizującą w różnych częściach Polski projekt „Niepełnosprawnik”, polegający na audytowaniu przestrzeni publicznej pod kątem jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami przeprowadzono audyt dostępności kilkunastu obiektów publicznych na terenie Kalisza. Wnioski przekazywane były administratorom obiektów pod kątem wprowadzania bieżących usprawnień oraz w miarę możliwości technicznych i finansowych podejmowanie działań pod kątem likwidacji barier architektonicznych.

Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu realizując inwestycje budowy, przebudowy czy remontu ulic sukcesywnie likwiduje bariery architektoniczne w przestrzeni miejskiej takie jak: obniżenie krawężników do poziomu nawierzchni jezdni, montaż elementów punktowo wypukłych w rejonie przejść dla pieszych oraz wyposażenie sygnalizacji świetlnej w urządzenia dźwiękowe

informujące i poprawiające bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnością niewidomych i niedowidzących. Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w miarę zgłaszanych wniosków wyznaczone są odpowiednio znakowe miejsca parkingowe dedykowane osobom z niepełnosprawnością

W ramach inwestycji realizowanych przez Wydział Rozbudowy Miasta stosowane są zasady projektowania uniwersalnego zapewniające dostępność do przestrzeni publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, a w obiektach istniejących w miarę możliwości technicznych likwidowane są bariery architektoniczne, np. poprzez budowę podjazdów, platform przyschodowych lub montaż windy zewnętrznej, a także dostosowanie łazienek do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Należy zaznaczyć, że ww. działania mają charakter ciągły.

4.16. Włączanie społeczne

Jednym z niezwykle istotnych obszarów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością jest zapewnienie dostępu do aktywności kulturalnej w dostosowanych do ich potrzeb formach oraz dostępu do pełnej oferty kulturalnej i usług z nią powiązanych, a także zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości organizacji i rozwoju aktywności sportowej i rekreacyjnej uwzględniającej rodzaj niepełnosprawności oraz dostępu do miejsc uprawiania sportu, rekreacji i turystyki.

Realizując powyższe zadania miejskie instytucje kultury starają się dostosowywać swoją ofertę oraz infrastrukturę do potrzeb osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością. Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Kaliszu w 2018 roku otworzyła jako pierwsza w Polsce (w przestrzeni bibliotecznej) pokój terapeutyczny dla dzieci ze specjalnymi potrzebami. Wydzielono specjalną strefę dla dzieci z autyzmem, zespołem Aspergera czy ADHD. Działanie takie było odpowiedzią na sygnały i potrzeby opiekunów dzieci, którzy z wielu powodów mieli ograniczony dostęp do korzystania z publicznych instytucji kultury. Odbywają się w tym miejscu systematyczne i bezpłatne konsultacje z doświadczonym pedagogiem-terapeutą.

Biblioteka posiada także w swoich zbiorach bogaty zasób e-booków, z których korzystają m.in. osoby niewidome lub niedowidzące.

Pozostałe instytucje kultury, tj. Filharmonia Kaliska, Galeria Sztuki im. Jana Tarasina, Ośrodek Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień” (Akcelerator Kultury) na bieżąco kierują ofertę do wszystkich, bez względu na uwarunkowania/ograniczenia zdrowotne. Wśród odbiorców są środowiska osób niepełnosprawnych, a obiekty te dostępne są do osób ze szczególnymi potrzebami.

W Młodzieżowym Domu Kultury w Kaliszu od wielu lat funkcjonuje Integracyjny Klub Osób z Niepełnosprawnością „Tęcza”, którego uczestnicy regularnie uczestniczą w różnych konkursach plastycznych.

Cyklicznie organizowane są wydarzenia kulturalne i sportowe, wśród których można wymienić organizację m.in.:

- Regionalnego Konkursu Plastycznego dla Osób Niepełnosprawnych,
- Ogólnopolskiego Memoriału Władysława Jakubka,
- Spartakiady Sportowo-Rekreacyjnej dla osób z niepełnosprawnością,

- Halowych Mistrzostw Kalisza Osób z Niepełnosprawnością w Lekkiej Atletyce,
- Regionalnego Mityngu Kolarskiego Olimpiad Specjalnych dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie.

Osoby z niepełnosprawnością za ich aktywność i osiągnięcia corocznie wyróżniane są także podczas miejskich uroczystości podsumowania roku sportowego oraz kulturalnego.

Szczegółowa informacja o działaniach, ich formach, zakresie, ilości beneficjentów zawarta była w corocznie przedstawianych Radzie Miasta Kalisza sprawozdaniach z realizacji „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Kaliszu na lata 2018-2022”.

5. Adresaci i realizatorzy Programu

Program kierowany jest do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin oraz wszelkich organizacji i instytucji mogących mieć wpływ na poprawę sytuacji całego środowiska osób z niepełnosprawnością w Mieście Kalisz.

Realizatorzy Programu, to między innymi:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu;
- Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Kaliszu;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kaliszu;
- Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu;
- biura i wydziały Urzędu Miasta Kalisza;
- Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu;
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu;
- Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kaliszu;
- Środowiskowy Dom Samopomocy „TULIPAN” w Kaliszu;
- Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu;
- przedszkola, szkoły i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze;
- instytucje kultury i sportu;
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Koordynatorem Programu jest Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miasta Kalisza.

6. Cele i działania Programu

Program jest spójny z zapisami „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016-2025”, a także wynika ze „Strategii Rozwoju Kalisza do 2030 roku z perspektywą do 2035 roku”.

Konsekwentna realizacja programu pozwoli na osiągnięcie założonego celu głównego, jakim jest: **Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w życiu codziennym.**

Szczegółowy opis działań na rzecz osób z niepełnosprawnością został poprzedzony diagnozą sytuacji osób z niepełnosprawnością w Kaliszu i analizą aktualnych rozwiązań ustawowych.

Poniższe zestawienie celów i działań odnosi się do zidentyfikowanych potrzeb i oczekiwań, jak również ma wpływ na poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością.

DZIAŁANIE 1. Likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych.

Cel działania: Zniesienie ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających dogodne, swobodne warunki ruchu w budynkach oraz w obszarach zurbanizowanych osobom z niepełnosprawnością w celu prawidłowego ich funkcjonowania w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym.

Formy realizacji:

1. Inicjowanie oraz realizacji działań pod kątem przystosowywania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w konsultacji ze środowiskiem osób niepełnosprawnych.
2. Zapewnienie w nowo budowanych budynkach z udziałem środków budżetu miasta mieszkań dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, w tym poruszających się przy pomocy wózków inwalidzkich (podjazdy, sanitariaty, itp.).
3. Dbałość przy remontach i budowach nowych dróg oraz innych inwestycjach realizowanych z udziałem środków z budżetu Miasta o dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.
4. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób indywidualnych z niepełnosprawnością.

Przykładowe wskaźniki realizacji: ilość przeprowadzonych likwidacji barier architektonicznych, z uwzględnieniem obiektów użyteczności publicznej, ciągów komunikacyjnych oraz w miejscu zamieszkania, ilość tworzonych nowych „miejsz przyjaznych”.

DZIAŁANIE 2. Likwidacja barier komunikacyjnych, technicznych i w komunikowaniu się.

Cel działania: Zapewnienie możliwości swobodnego komunikowania i przemieszczania się, a tym samym aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym (nauka, praca zawodowa, rozwój zainteresowań).

Formy realizacji:

1. Dostosowywanie systemu transportu do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym zakup busów lub usług transportowych.

2. Poprawa dostępności do placówek prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu tych osób.
3. Zwiększanie i dostosowywanie ilości miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością.
4. Usuwanie barier w komunikowaniu się, w tym np.: szkolenie pracowników urzędów i instytucji publicznych w zakresie posługiwania się językiem migowym, instalowanie pętli indukcyjnych dla osób niedosłyszących, umieszczanie informacji metodą Braille'a, usługa tłumacza języka migowego.
5. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń ułatwiających osobom z niepełnosprawnością komunikowanie się (np. aparaty słuchowe, faksy, komputer-internet).
6. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń dostosowującego samochody do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością i jego montażu.

Przykładowe wskaźniki realizacji: ilość usuniętych barier komunikacyjnych i w komunikowaniu się, liczba osób objętych dofinansowaniem w ww. zakresie.

DZIAŁANIE 3. Wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

Cel działania: Zapewnienie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością adekwatnego do ich potrzeb i możliwości korzystania z oferty edukacyjnej.

Formy realizacji:

1. Organizacja kształcenia specjalnego w placówkach specjalnych oraz oddziałach integracyjnych utworzonych w placówkach ogólnodostępnych.
2. Poprawa dostępności do placówek oświatowych dla osób z niepełnosprawnością, w tym dowożenie dzieci i młodzieży do placówek oświatowych.
3. Dostosowywanie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb.
4. Wspieranie kształcenia ustawicznego dorosłych osób z niepełnosprawnością.
5. Wspieranie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci z niepełnosprawnością.
7. Rozwój diagnostyki w zakresie wczesnego diagnozowania i wspomagania dzieci z niepełnosprawnością.

Przykładowe wskaźniki realizacji: ilość uczniów objętych kształceniem specjalnym, ilość usuniętych barier, ilość uczniów niepełnosprawnych objętych dowozem do placówek oświatowych, ilość osób objętych poradnictwem.

DZIAŁANIE 4. Aktywizacja zawodowa i poprawa sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.

Cel działania: Poprawa poziomu przygotowania zawodowego i możliwości zatrudnienia osób

z niepełnosprawnością oraz tworzenie nowych i doskonalenie dotychczasowych instrumentów zwiększających możliwości osób z niepełnosprawnością na rynku pracy.

Formy realizacji:

1. Promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy.
2. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością (umożliwiające zdobycie dodatkowych kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowanie zawodowe) zgodnie z ich możliwościami psychofizycznymi oraz potrzebami rynku pracy.
3. Szkolenia dla pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.
4. Dofinansowanie tworzonych i istniejących miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.
5. Dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością.
6. Doradztwo i pośrednictwo pracy dla osób z niepełnosprawnością.
7. Dofinansowanie kosztów płatnego szkolenia zawodowego osoby z niepełnosprawnością ponoszonych przez pracodawcę tej osoby.
8. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.

Przykładowe wskaźniki realizacji: ilość zorganizowanych szkoleń, ilość osób z niepełnosprawnością oraz pracodawców objętych szkoleniem, ilość utworzonych oraz subsydiowanych miejsc pracy, wartość udzielonego wsparcia w zakresie podjęcia działalności gospodarczej, ilość osób objętych doradztwem i pośrednictwem.

DZIAŁANIE 5. Wspieranie usług medycznych, rehabilitacyjnych i specjalistycznych.

Cel działania: Wspieranie systemu opieki w celu dostosowania i rozszerzenia istniejących form świadczenia usług rehabilitacyjnych do aktualnych potrzeb.

Formy realizacji:

1. Realizacja programów/ działań z zakresu edukacji zdrowotnej.
2. Wspieranie zróżnicowanych form rehabilitacji, w tym działalności warsztatów terapii zajęciowej.
3. Promowanie postaw włączenia społecznego i postaw prozdrowotnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności.
4. Wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością w sprawowaniu opieki, w tym w zakresie opieki wytchnieniowej.
5. Zwiększenie dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego.
6. Prowadzenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z niepełnosprawnością oraz usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
7. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz rodzinnego.

Przykładowe wskaźniki realizacji: ilość programów/działania z zakresu edukacji zdrowotnej oraz

rehabilitacji, liczba beneficjentów.

DZIAŁANIE 6. Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnością.

Cel działania: Zapewnienie rozwoju osobistego poprzez aktywny udział w życiu społecznym.

Formy realizacji:

1. Kształtowanie i rozwijanie pozytywnych postaw wobec osób z niepełnosprawnością oraz pogłębianie wiedzy w zakresie potrzeb i praw osób z niepełnosprawnością.
2. Poprawa dostępu i rozszerzenie zakresu aktualnej informacji dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin na temat dostępnych programów oraz form pomocy.
3. Wspieranie rozwoju twórczości artystycznej, aktywności kulturalnej oraz sportowej wśród osób z niepełnosprawnością.
4. Dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.
5. Wspieranie organizacji imprez okolicznościowo-integracyjnych.
6. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.
7. Wspieranie grup samopomocowych oraz rozwój wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Przykładowe wskaźniki realizacji: wartość udzielonego wsparcia, liczba beneficjentów działań, liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania.

7. Źródła finansowania Programu

Działania przewidziane do realizacji w okresie obowiązywania Programu finansowane będą w ramach środków zapisanych w budżecie Miasta Kalisza na dany rok, aczkolwiek ich zakres zależeć będzie w dużym stopniu również od możliwości pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych. Wpływ na koszty realizacji wybranych działań i ich pożądaną skalę mieć będą także zmiany w regulacjach ustawowych. Obok kosztów zadań, które w klasyfikacji budżetowej są ściśle wyodrębnione i zidentyfikowane istnieją także te, które są ujmowane łącznie z innymi kosztami np. wspieranie efektywnych usług społecznych, poprawa dostępności transportowej miasta, polityka senioralna. Część działań istotnych dla realizacji Programu finansowana jest z pominięciem budżetu Miasta, a dysponenci tych środków nie są organizacyjnie powiązani ze strukturami samorządu np. nakłady ponoszone ze środków PFRON czy NFZ. Istnieje również zakres usług społecznych oferowanych osobom z niepełnosprawnością odpłatnie przez podmioty gospodarcze i podmioty III sektora w ramach prowadzonej przez nie odpłatnej działalności pożytku publicznego.

Źródła finansowania:

- środki finansowe z budżetu Miasta,
- środki finansowe pochodzące z budżetu państwa,

- środki finansowe UE,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- wkład własny NGO.

8. Monitoring

Proces monitoringu realizacji Programu będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Programu. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w Programie odnoszące się do poszczególnych celów. Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z danych statystycznych jednostek organizacyjnych oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na ich modyfikację. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni, będzie przedkładane Radzie Miasta Kalisza do 30 czerwca każdego roku.

*Przewodniczący
Rady Miasta Kalisza
/.../
Tadeusz Skarżyński*

Uzasadnienie

Wymóg opracowania programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnością wynika z zapisów art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, zgodnie z którym do zadań powiatu należy opracowywanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Niniejszy Program wpisuje się w kierunki działań określone w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016-2025” oraz nawiązuje do „Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025”.

Wyznaczenie celów oraz planowanych do realizacji działań w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnością i poprawy ich sytuacji w społeczności lokalnej jest istotnym elementem realizacji polityki społecznej, pod kątem zapewnienia tym osobom pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym, rehabilitacji zawodowej i zatrudnieniu, a równocześnie przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu.

Projekt Programu został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych w Kaliszu.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione i niezbędne.

*Prezydent
Miasta Kalisza
/.../
Krystian Kinastowski*